

tysk KZ-lejr? Hvorfor så det ud til at være en god sag for Pancke at rejse i Berlin?

Til slut et hjertesuk. Bogen vil være af værdi for mange, der interesserer sig for den tyske bekæmpelse af modstandsaktivitet med retlige eller terroristiske midler. Havde det da ikke været en idé at oversætte de tyske citater, evt. med originaltekst i noterne? Og gerne oversætte dem helt til dansk, for desværre skæmmes den i øvrigt præcise og nuancerede sprogbrug af grove germanismer. Når man f.eks. s. 157 læser, at den »militære øverstkommanderende ville ... understøtte ... med at ... forsørge flygtningene ...«, forstår man nok, at han ville hjælpe med at forsyne dem; men simplere ord havde gjort læsningen mere flydende.

Henning Poulsen

Erik Johannesen: *Vi bringer en særmedling ... – om våbenedkastning og sabotage*. (Centrum 1982). 128 sider.

Bogen er en populær, problemfri beskrivelse af modstandsaktiviteter under besættelsen. Den bygger på kendte bøger og beretninger og rummer ikke ny viden eller forståelse.

Henning Poulsen

Erik Christensen: *Arbejderpartiernes faglige politik i 1970'erne*. (Aalborg Universitetsforlag, 1981). 317 s.

Bogen er en klar redegørelse for arbejderpartiernes (Socialdemokratiet, DKP, SF og VS) faglige politik fra bølgen af vilde strejker begyndte i 1969 til oktobervalget i 1979. 'Faglig politik' omfatter både en egentlig faglig politik, hvor en sådan var formuleret, og – hvor det ikke var tilfældet – partiernes holdning til arbejderklassen i alminde-

lighed og fagbevægelsen i særdeleshed. I relation til emnet falder perioden i 2 dele med 1975 som skillepunkt. I den første periode var Socialdemokratiet i defensiven i fagbevægelsen. Partiet tabte terræn ved valget til tillidsposter, og det blev forværret af, at partiet i samme periode svækkede sin faglige opbygning, idet AIC (Arbejderbevægelsens Informationscentral), der var blevet oprettet i 1944 for at modvirke kommunisternes fremtrængning i arbejderbevægelsen, blev nedlagt i 1973. AIC blev henlagt til LO og fik ikke umiddelbart nogen efterfølger indenfor Socialdemokratiet. Det var først og fremmest DKP, der nød godt af Socialdemokratiets svækkelse, medens VS ingenting betød, og SF kun fik spredt fremgang. Gennembrudet for DKP kom i forbindelse med EF-kampagnen. Et af de områder, hvor DKP i denne periode manifesterede sin indflydelse var Formandsinitiativet. Det var et forholdsvis løst samarbejde mellem en række fremtrædende fagforeningsformænd i København. Det manifesterede sig for alvor i forbindelse med den bølge af vilde strejker, der forekom fra april 1969 til februar 1970. Det var i princippet tværpolitisk, men var reelt domineret af kommunister. Dets indflydelse kulminerede ved de store demonstrationer under Hartling-regeringen i maj og november 1974. Med Anker Jørgensens overtagelse af regeringsmagten i februar 1975 begynder 2. fase. I denne periode gik Socialdemokratiet i offensiven og vandt noget af det tilbage, der var sat over styr i den foregående periode. Partiet havde i februar 1974 oprettet et fagligt sekretariat og resultaterne af det begyndte nu at vise sig. Forholdet til LO-ledelsen var godt, og den hårde kritik af Socialdemokratiet, som Thomas Nielsen med jævne mellemrum gav udtryk for gjorde ikke for alvor skår i det.

DKP mistede terræn, ikke kun til Socialdemokratiet, men også til SF og i nogle sammenhænge også til VS. Formandsinitiativet kom i aktivitet igen i forbindelse med protesterne mod augustforliget 1976, men havde svære ved at mobilisere til kamp mod en socialdemokratisk regering end mod en venstre-regering. Dertil kom indre uenighed, som efterhånden lammede formandsinitiativet, der gik i opløsning i 1979.

Bogen er forholdsvis snævert centreret om sit emne, og der bliver ikke gjort meget for at sætte det ind i en videre sammenhæng. Der foretages ikke nogen dybtgående analyse, men bogen er en god og klar redegørelse for nogle vigtige udviklingslinjer og et nyttigt supplement til de fremstillinger, der sætter politik lig med folketingsarbejde.

Jørgen Fink

Morten Hahn-Pedersen: *Historien om et nul. Mogens Glistrup og fremskridtsbevægelsen 1971-73*. (Odense Universitetsforlag, 1981). 144 s.

Det var TV's »Focus«-udsendelse i januar 1971, der første gang bragte Mogens Glistrup frem i offentlighedens søgelys. Mange husker hans trækkort med det siden så berømte »nul«. Det er starten på Mogens Gistrups politiske tilværelse og siden dannelsen af Fremskridtspartiet.

Formålet med den foreliggende fremstilling er netop at belyse de omstændigheder, der førte til dannelsen af partiet og siden dets vej frem til valgtriumfen i december 1973.

På grundlag af et stort kildemateriale fra Fremskridtspartiets arkiv på Christiansborg, Gistrups privatarkiv foruden presse- og tidsskriftmateriale

trænger forfatteren om bag personen og bevægelsen. Det bevises, at der ikke lå en plan bag provokationen i TV, men at Glistrup snarere »boblede over«, ligesom det også fremgår, at Glistrup først søgte ind i politik, da han i foråret 1972 – på opfordring – søgte opstilling hos de konservative. På det tidspunkt var retssagen mod ham allerede i gang. Da de konservative ikke ville kendes ved Mogens Glistrup, stiftede han partiet i august 1972, men som det fremgår, troede Glistrup endnu ikke selv på bærekraften. Først i januar 1973 var han blevet overbevist om partiets bæredygtighed.

Undersøgelsen er oprindelig blevet til som et speciale i historie, og det er her et givet eksempel på, at mange universitetsspecialer i høj grad fortjener at blive læst af et større publikum – og ikke blot af vejleder og censor.

Henrik Fode

Agnete Weis Bentzon: *Ret og Reformere. En retssociologisk undersøgelse af lægdommersystemet i det grønlandske overgangssamfund*. Del I: Kredsretternes vilkår, 174 s. Del II: Kredsretternes virke, 202 s. (Nyt fra Samfundsvidenskaberne, Kbh. 1979).

Forfatteren har de bedste forudsætninger for at løse opgaven. Hun deltog i den juridiske ekspedition 1948-49, har været sekretær for det grønlandske lovudvalg siden dets oprettelse i 1951 og endog været konstitueret landsdommer i Grønland 1963/64. Hun kender derfor meget til problematikken, de udgivne kilder og behandlinger og har desuden kunnet trække på en række upublicerede forskningsresultater.

Hensigten har været at belyse spillet mellem ændringer i samfundets økonomiske struktur, politiske hold-